

Wandeling vanaf De Grauwe Beer.....

IVN De Steilrand nodigt iedereen uit om mee te wandelen met de Vogelexcursie in de Rijkse Bemden. De gids is Maan Litjens. Ik heb nooit geweten waar “Maan” vandaan kwam, het komt gewoon van Herman! Vijfenvestig personen hebben wel zin om de benen te strekken op deze schitterende morgen op zondag 24 februari 2019. Bij de start is het ongeveer 6°C, al zonnig en het maantje, die met het laatste kwartier bezig is, kijkt ook nog toe. De start ligt bij de prachtige molen De Grauwe Beer. Het jaartal 1604 bovenin de molen zou 1614 moeten zijn, ze werd gebouwd aan de Zaan in Zaandam, in 1891 werd ze over water naar Beesel (Solberg) vervoerd, in 1982 verplaatst van het dorp naar de oevers van de Maas en daar opnieuw opgebouwd en in 2014 nogmaals verplaatst naar de huidige en veiliger plek i.v.m. de onvoorziene hoge waterstand. De Steilrand zet zich al 45 jaar in voor **In Voor Natuur**. Voorzitter Angelique Aelen-Giessen heet iedereen welkom en deelt nog wat programmamateriaal uit.

We gaan van start onder klokgelui. Over de Maas brengt een grindschip zichtbare hopen grind naar een andere bestemming. We zien de Grote zilverreiger, twee “zingende” Knobbelzwanen vliegen stroomopwaarts. Een auto met buitenlands kenteken blokkeert bijna ons wandelpad. Via een klaphek wandelen we parallel aan de Maas. Dat het Maaswater veel hoger heeft gestaan is duidelijk te zien aan de rommel die deze regenrivier hier heeft achtergelaten. Aan de overkant ligt een boscomplex waar de Blauwe reiger een kleine kolonie gesticht heeft, ongeveer 6 nesten. Daar aan de overkant grazen gehoornde koeien, zowel zwart- als bruinkleurige, het zijn de imposante Schotse hooglanders. Links van ons een verlaging in het

landschap, dit is de oude bedding van de Maas. De hier aanwezige stortstenen zijn weggehaald, de oever kan weer afkalven, Oeverzwaluwen maakten hiervan direct gebruik. Op de Maas diverse Grote zaagbekken, Aalscholvers, Nijlganzen, Wilde eenden en Dodaarzen. Op een ijzeren paal langs de Maas droogt een Aalscholver zijn veren. Een Fazanthaan vliegt de Maas over, verder Eksters, Spreeuwen, Kraaien, Vinken.

We verlaten de Maas en wandelen richting een ontgrindingsplas waarop Futen en Dodaarzen zitten, we horen de “lach” van de Groene specht. Af en toe wordt er even stilgestaan, Maan toont ons via foto's afbeeldingen van diverse watervogels. We hebben zicht op Klerkenhof. We wandelen langs een vogelkijkwand ter herinnering aan Lam Boonen en komen op de Kerkeveldweg. Drie Brandganzen vliegen ons tegemoet. Ruiters op Friese paarden genieten op hun eigen wijze. Op een schuur van Klerkenhof zit een Holenduif. Als we

Rijkel binnenwandelen zien en horen we Huismussen en Heggenmussen. We gaan een graspad in, in een hoek van een wei staan enkele Belgische knollen. Tussen de vegetatie hebben Dassen naar wat eetbaars gezocht en de ontlasting gedeponneerd in door hen gegraven putjes. We wandelen door een klein bosje waar de blaadjes van het Speenkruid al zichtbaar zijn, ook zie ik Tuinbingelkruid. We krijgen een prachtig zicht

op de Oude Maas, op het water onder meer Smienten, Wintertalingen, Kuif- en Wilde eenden, Grauwe- en Kolganzen, Meerkoeten, Rietganzen, zeker 3 Grote zilverreigers, twee Zwarte zwanen en als we weg willen gaan vallen Brilduikers in. Van de meegenomen telescoop wordt veelvuldig gebruik gemaakt. We horen en zien Putters en Pimpelmezen. We wandelen weer terug en via de Donderbergweg wandelen we verder. Blatende Suffolkschape worden gevoerd. We komen bij het kapelletje van Onze Lieve Vrouw van Smarten, het oudste kapelletje van Beesel, gebouwd rondom 1781. In de Linde bij dit kapelletje is een Steenuilenkast geplaatst. We wandelen weer richting Oude Maas. We krijgen 4 Grote zilverreigers te zien, één in het topje van een boom. Door de Aoleberg of Donderberg wandelen we richting het Swalmdal. Angélique heeft samen met 3 andere dames in het voorjaar van 1990 een “natuurpad” geschreven in het kader van haar natuurgidsencursus van het IVN afdeling Roermond; “Van Alenberg tot Donderberg”. Aole zijn palingen of alen.

“In vroegere tijd werden bij opkomend hoog water fuiken uitgezet in de uiterwaarden, bij vallen van de Maas bleven de aole hierin achter”. Via het stuifduinencomplex, waarin het grootste hoogteverschil ongeveer 6 meter bedraagt ten opzichte van de uiterwaarden, krijgen we zicht op het fraaie Swalmdal. In dit boscomplex onder meer oude Beuken, sommigen zijn flink gehavend, aan diverse bomen hangen nestkastjes van het IVN. Langs de Swalm zoeken Witte kwikstaarten en Waterpiepers naar wat eetbaars. Ook hier komt de telescoop goed van pas. Maar over

de Swalm; de totale lengte van de Swalm is 45 km, door Nederland stroomt ze ongeveer 12 km. Deze snelstromende beek ontspringt in het bronnengebied van kasteel Tüschbroich in de buurt van Wegberg (D). De beek heeft een verval van ongeveer 15 meter. Plotseling worden we geconfronteerd met een machtig geluid; overvliegende Kraanvogels. Ik denk dat het er 60-70 zijn geweest die in V-formatie naar het noorden trekken. Omdat we onder bomen staan wordt het zicht op deze bijzondere waarneming enigszins beperkt. Richting Hoosterhof ligt links van het pad een hoge oeverwal waarin Dassen hun burchten hebben. We wandelen nog even richting het bruggetje over de Swalm die haar water afgeeft aan de Oude Maas. Langs het pad zie ik polletjes van groene sprietjes, het zijn de gootvormige bladeren met een enigszins lichtkleurige middenstreep; hier verschijnt straks de witte bloemen van Vogelmelk. Verder bloeiende Sneeuwkllokjes en rozetten van Stinkende gouwe, tussen de bramen hopen zand die erop duiden dat hier de Das zijn territorium heeft. Blaadjes van Speenkruid zijn hier ook al duidelijk zichtbaar. Over de houten brug komen we bij een door vloeibare mest geïnjecteerd weiland. Langs de oever naar de Oude Maas heeft een Bever duidelijke knaagsporen achtergelaten bij een Wilg. Het heerlijke zonnetje warmt ons lekker op. Er

vliegt een groepje Rietganzen voorbij, we hebben zicht op twee Grote zilverreigers die in het topje van bomen zitten. Via de Donderberg wandelen we terug. Ondiepe, droge en slingerende sloten markeren hier loopgraven. We horen crossmotoren of is dit het geluid van een kettingzaag? Iemand heeft inderdaad hout nodig en bepaalde bomen gaan tegen de vlakte. Via de Wevelsweg komen we bij de Gubbelsweg, rechts een fraaie solitaire Tamme kastanje, iets verder door staan een rijtje Italiaanse populieren, in één van die bomen zit een bebladerd nest, dit is typisch een nest van de Eekhoorn. We wandelen langs De Historische Groentehof waar 750 soorten bijzonder en zeldzame groenten/fruit

verbouwd, geteeld worden; Brave Hendrik, Pastinaak, Huttentut, Aardpeer, Heilige Boontjes of Eeuwig moos. In een boom naast een woonhuis weer een Steenuilenkast. We wandelen de Kerkeveldweg in en hebben zicht op de fraaie achtkantige beltkorenmolen De Grauwe Beer. Links toont een Graspieper baltsgedrag en laat daarbij zijn “parachutevlucht” zien en rust even uit op een weidepaaltje. De zijkanten van

De Grauwe Beer zitten vol witte spetters, is dit ontlasting van valken of uilen? Zo'n molen is in ieder geval wel een prachtige locatie waar deze gevleugelde vrienden zich kunnen ophouden. Rond 12.00 uur wordt deze prachtige en goed voorbereide wandeling/excursie afgesloten en krijgt de organisatie alsmede Maan een welverdiend applaus. Vijfenveertig mensen gaan tevreden huiswaarts. Een Buizerd zeilt nog voorbij en zoekt daarbij naar thermiek, een Torenvalk gaat nog even "bidden" voor het eten.

De zeer tevreden meeloper;

Leo Koster.

Foto's: Wiel Aelen

*Waarnemingen tijdens vogelexcursie in de Rijkelse Bemden, Dode Maasarm en Swalmmonding.
Geert Janssen, zondag 24 februari, vogelwerkgroep IVN De Steilrand.*

datum	tijd	aantal	soort	gebied
2019-02-24	11:59	1	Torenvalk	Beesel - Rijkel e.o. (nl)
2019-02-24	11:10	2	Putter & Distelvink	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	11:09	1	Boomklever	Beesel - Rijkel e.o. (nl)
2019-02-24	11:08	1	Boomkruiper	Beesel - Rijkel e.o. (nl)
2019-02-24	11:05	1	Grote Lijster	Wieler - Dal van de Swalm noord (nl)
2019-02-24	11:03	5	Witte Kwikstaart	Wieler - Dal van de Swalm noord (nl)
2019-02-24	11:03	4	Waterpieper	Wieler - Dal van de Swalm noord (nl)
2019-02-24	11:02	63	Kraanvogel	Wieler - Dal van de Swalm noord (nl)
2019-02-24	10:58	2	Meerkoet	Wieler - Dal van de Swalm noord (nl)
2019-02-24	10:53	2	Grote Bonte Specht	Beesel - Rijkel e.o. (nl)
2019-02-24	10:52	1	Groene Specht	Wieler - Dal van de Swalm noord (nl)
2019-02-24	10:24	3	Briduiker	Wieler - Hanssumer Weerd (nl)
2019-02-24	10:23	2	Meerkoet	Wieler - Hanssumer Weerd (nl)
2019-02-24	10:19	1	Grote Canadese Gans	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	10:07	3	Kolgans	Wieler - Hanssumer Weerd (nl)
2019-02-24	10:06	18	Toendrarietgans	Wieler - Hanssumer Weerd (nl)
2019-02-24	10:03	190	Grauwe Gans	Wieler - Hanssumer Weerd (nl)
2019-02-24	10:02	17	Kuifeend	Wieler - Hanssumer Weerd (nl)
2019-02-24	10:00	4	Tafeleend	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	10:00	17	Smient	Wieler - Hanssumer Weerd (nl)
2019-02-24	09:53	1	Heggenmus	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:49	3	Brandgans	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:46	3	Koolmees	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:42	2	Graspieper	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:39	1	Dodaars	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:38	4	Fuut	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:30	2	Blauwe Reiger	Kessel - voormalige gemeente (nl)
2019-02-24	09:29	4	Niilgans	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:23	6	Aalscholver	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:22	1	Fazant	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:20	5	Grote Zaagbek	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:17	3	Vink	Beesel - Rijkelse Bemden (nl)
2019-02-24	09:07	2	Knobbelzwaan	Beesel (nl)
2019-02-24	09:03	2	Buizerd	Beesel (gemeente) (nl)
2019-02-24	09:02	4	Grote Zilverreiger	Beesel (nl)
2019-02-24	09:01	2	Grote Zaagbek	Beesel (nl)